

Список використаних джерел

1. Kelly D. Un modelo de competencia traductora: Bases para el diseño curricular. Puentes. 2002. №. 1. P. 9–20.
2. Mulder M. Conceptions of Professional Competence. International Handbook of Research in Professional and Practice-based Learning. Dordrecht, 2014. P. 107–137.
3. Melik J., Jeraj M. Archivists: Occupation or Profession. Atlanti. 2017. Vol. 27, no. 2. P. 125–131.
4. European Master's In Translation. Competence Framework 2022. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2022-11/emt_competence_fw_2022_en.pdf (дата звернення: 23.10.2025).
5. Results of the validation of the PACTE translation competence model: Acceptability and decision making / A. Beeby et al. Across Languages and Cultures. 2009. Vol. 10, no. 2. P. 207–230.

УДК 378.4:796]:316.612

Косяк Олександр Володимирович

викладач кафедри виховання та спорту

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ОСВІТИ

Фізична культура і спорт відіграють ключову роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості. Вони не обмежуються лише фізичним розвитком, а включають соціальні, психологічні та моральні аспекти. У сучасному освітньому процесі важливим є міждисциплінарний підхід, що поєднує знання з педагогіки, психології, соціальної роботи та фізичного виховання. Такий підхід дозволяє створювати комплексні програми розвитку студентів, які враховують їх індивідуальні потреби та соціальний контекст.

Спортивна діяльність формує у здобувачів освіти дисципліну, відповідальність, здатність до саморегуляції та командної взаємодії. Вона сприяє розвитку лідерських навичок, критичного мислення та соціальної компетентності, що особливо важливо для майбутніх фахівців [2, с. 67]. Через спортивні вправи і змагання студенти вчаться долати труднощі, контролювати емоції та приймати колективні рішення, що відображає практичну цінність фізичної культури у вихованні соціально активної особистості.

Міждисциплінарний дискурс дає змогу інтегрувати фізичну культуру з соціальною роботою, що підвищує ефективність формування особистісних компетентностей. Наприклад, соціальні навички, емпатія та здатність до

взаємодії з іншими людьми розвиваються через колективні спортивні ігри та командні проекти. При цьому враховуються гендерні, вікові та соціальні аспекти, що робить заняття більш адаптованими до конкретних категорій студентів та дозволяє формувати інклюзивне середовище.

Фізична активність у поєднанні з психологічними і педагогічними методами дозволяє розвивати емоційний інтелект, самоконтроль і здатність до саморефлексії. Такі міждисциплінарні практики допомагають студентам формувати цілісну картину світу, гармонізують психоемоційний стан і сприяють усвідомленню власних цінностей [3, с. 68].

Крім цього, інтеграція фізичної культури з соціальною роботою дозволяє враховувати соціальні проблеми та потреби різних груп населення, сприяє розвитку комунікативних та організаційних компетентностей [1, с. 32]. Студенти навчаються аналізувати соціальні ситуації та застосовувати фізичну активність як інструмент соціального розвитку, включаючи профілактику стресів, розвиток толерантності та підтримку психологічного благополуччя.

Таким чином, фізична культура і спорт у міждисциплінарній освіті виступають не лише як засіб підтримки фізичного здоров'я, а й як ефективний інструмент розвитку особистості, формування соціальної відповідальності, самостійності та професійної компетентності. Інтеграція цих дисциплін із соціальною роботою та психологією забезпечує комплексний підхід до виховання студентів, готуючи їх до активного життя та професійної діяльності у сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Гончаренко О.В. Гендерна компетентність соціального працівника та інспектора з надання соціальної допомоги як складова професійної компетентності фахівця. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А.О. Полянничко, А.В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. С. 32–43.

2. Гончаренко О.В. Організація догляду в громаді як важлива складова процесу деінституціалізації та децентралізації управління соціальною сферою. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А.О. Полянничко, А.В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. С. 67–77.

3. Гулько Т. Ю. Оптимізація рухової активності студентів засобами навчально-тренувального процесу спортивних секцій. Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: Збірник матеріалів XXIII Міжнародної науково-практичної конференції, Харків: ХДАФК, 2023, С. 67-69.

4. Гулько Т. Ю., Косяк О. В. Професіоналізація майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту на засадах синергетичного підходу. Вісник науки та освіти, 2023. № 11(17). С. 651-662.

5. Гулько Т., Рибалко Л.М. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану в Україні. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. – 2023. – Вип. 2(10). – С. 20–27.

УДК 821.512.19.09:316.722

Роменська Наталія Володимирівна

викладачка кафедри германської філології та перекладу

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

КРИМ У ЛІТЕРАТУРНОМУ СЛОВІ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Сучасний гуманітарний дискурс вимагає поєднання наукових, освітніх і особистісних вимірів. Література в цьому контексті стає не лише джерелом естетичного досвіду, а й засобом формування громадянської позиції, історичної пам'яті та національної самосвідомості. У час, коли питання Криму набуває не лише політичного, а й глибоко культурного значення, вивчення кримськотатарської літератури ХХ-ХХІ століть постає як важлива складова міждисциплінарної освіти й розвитку особистості.

У нашій науковій розвідці осмислюємо, як у творчості кримськотатарських авторів Шаміля Алядіна, Лейлі Алядінової та Гульнари Усеїнової відтворюється національна ідентичність кримли, а також показуємо, що ці тексти мають не лише мистецьку, а й виховну функцію.

Твори кримськотатарських письменників демонструють глибоку єдність історичної пам'яті та моральних орієнтирів народу. Через автобіографічні мотиви, побутові сцени й моральний вибір героїв вони формують у читача емпатію, толерантність і розуміння важливості культурного різноманіття [3, с. 403]. У педагогічному процесі аналіз таких творів сприяє розвитку критичного мислення, умінню співвідносити літературний досвід із суспільно-історичним контекстом, а також вихованню патріотизму, поваги до інших етносів і культур.

У повісті Шаміля Алядіна «Я – ваш цар і бог» [1] художньо осмислюється трагедія депортації кримських татар 1944 року. Через внутрішній монолог, стриману емоційність і лаконізм автор передає досвід колективної травми, який формує національний характер – витривалість, працелюбність, почуття гідності, віру у справедливість. Для студентів ознайомлення з твором – це не лише знайомство з історією, а й нагода